

**การบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่
การศึกษาประถมศึกษาปราชญ์บุรี เขต 1**
**The Academic Administration of School Administrators under Prachin Buri
Primary Educational Service Area Office 1**



วัชรพร อ่อนแพง
Watcharaporn Onphaeng
วิทยาลัยนครราชสีมา
Nakhonratchasima College
E-mail: aewza_55555@hotmail.com

Received: 23 December 2025; Revised: 12 January 2026; Accepted: 22 April 2026

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปราชญ์บุรี เขต 1 2) เปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูที่มีต่อการบริหารงานวิชาการ ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปราชญ์บุรี เขต 1 จำแนกตาม ตำแหน่ง ประสบการณ์ในการทำงาน และขนาดของสถานศึกษา 3) ศึกษาแนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปราชญ์บุรี เขต 1

ผลการวิจัยพบว่า 1) การบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปราชญ์บุรี เขต 1 โดยภาพรวมอยู่ในระดับ มาก เมื่อพิจารณารายด้าน ทุกด้านอยู่ในระดับมาก ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านการพัฒนาสื่อและใช้เทคโนโลยีเพื่อการศึกษา รองลงมาคือ ด้านการพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา และ ด้านการจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษา ตามลำดับ และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านการนิเทศการศึกษา 2) ผลการเปรียบเทียบการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา จำแนกตาม ประสบการณ์ในการทำงาน และขนาดของสถานศึกษา โดยภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จำแนกตามตำแหน่ง โดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน 3) แนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปราชญ์บุรี เขต 1 ประกอบด้วย 5 ด้านสำคัญ ได้แก่ ด้านการพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา ด้านการจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษา ด้านการวัดผล ประเมินผล และดำเนินการเทียบโอนผลการเรียน ด้านการพัฒนาสื่อและใช้เทคโนโลยีเพื่อการศึกษา และด้านการนิเทศการศึกษา การพัฒนาการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาแต่ละด้านต้องสอดคล้องและเชื่อมโยงกันอย่างเป็นระบบ

คำสำคัญ: การบริหาร, งานวิชาการ, ผู้บริหารสถานศึกษา

Abstract

The objectives of this research article were to: 1) examine the academic administration of school administrators under the Prachinburi Primary Educational Service Area Office 1; 2) compare the opinions of school administrators and teachers regarding the academic administration of school administrators under the Prachinburi Primary Educational Service Area Office 1, classified by position, work experience, and school size; and 3) study guidelines for developing the academic administration of school administrators under the Prachinburi Primary Educational Service Area Office 1.

The research findings revealed that: 1) The academic administration of school administrators under the Prachinburi Primary Educational Service Area Office 1 was found to be at a high level overall. When considered individually, all aspects were rated at a high level. The aspect with the highest mean score was the development of media and use of technology for education, followed by school curriculum development and instructional management, respectively. The aspect with the lowest mean score was educational supervision. 2) The comparison results of the academic administration of school administrators, classified by work experience and school size, revealed a statistically significant difference overall at the .05 level. However, when classified by position, there was no significant difference overall. 3) The guidelines for developing the academic administration of school administrators under the Prachinburi Primary Educational Service Area Office 1 encompass five key aspects: school curriculum development; instructional management; measurement, evaluation, and credit transfer; development of media and use of technology for education; and educational supervision. The development of academic administration in each aspect must be systematically aligned and interconnected.

Keywords: Academic, Administration, School Administrators

บทนำ

การศึกษาเป็นกลไกหลักในการพัฒนา ส่งเสริม ปลุกฝังแนวความคิดและความรู้ให้กับเยาวชน พลเมืองโดยรวมที่เป็นตัวแปรหลักของความสามารถในการแข่งขันระยะยาว ซึ่งการออกแบบการศึกษาจึงเป็นข้อต่อสำคัญของการพัฒนาในทุกด้าน อันเป็นเป้าหมายในการสร้างความมั่นคงและขีดความสามารถ การพัฒนาและเสริมสร้างทรัพยากรมนุษย์ การสร้างโอกาสและความเสมอภาคทางสังคม การปรับสมดุลพัฒนาระบบการบริหารจัดการเพื่อการสร้างสังคมแห่งคุณธรรมและสังคมแห่งการเรียนรู้ การสร้างนวัตกรรมและการนำเทคโนโลยีมาใช้พัฒนาคุณภาพการศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพ ต่อการขับเคลื่อนที่สามารถผลักดันแนวทางไปสู่การปฏิบัติอย่างเป็นรูปธรรมของการศึกษาขั้นพื้นฐานไทย กระบวนการบริหารจัดการศึกษา 4.0 ภายใต้พลวัตแห่งศตวรรษที่ 21 สู่การเป็นประชาคม สังคมและวัฒนธรรมอาเซียนอย่างยั่งยืนของการศึกษาขั้นพื้นฐานไทย (พรชัย เจตมานัน และคณะ, 2564)

สถานศึกษาจะจัดการศึกษาให้มีประสิทธิภาพได้นั้น สถานศึกษาทั้งของรัฐและเอกชน ต้องให้ความสำคัญกับการกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษาไปยังสถานศึกษาโดยตรง เพื่อให้

สถานศึกษาดำเนินการได้โดยอิสระ มีการบริหารจัดการสถานศึกษาได้อย่างคล่องตัวและรวดเร็ว สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน สถานศึกษา ชุมชน และท้องถิ่น ได้แก่ ด้านวิชาการ ด้านงบประมาณ ด้านการบริหารงานบุคคล และ ด้านการบริหารทั่วไป ซึ่งการบริหารงานวิชาการเป็นการบริหารกิจกรรมทุกประเภทในสถานศึกษาที่สำคัญสำหรับผู้บริหารและทุกฝ่ายต้องให้ความสำคัญ เป็นงานที่เกี่ยวกับการปรับปรุงคุณภาพการเรียนการสอนให้ได้ผลดี มีประสิทธิภาพ และเกิดประโยชน์สูงสุดแก่ผู้เรียนซึ่งเป็นจุดมุ่งหมายหลักของสถานศึกษา เป็นเครื่องชี้วัดความสำเร็จความสามารถของผู้บริหาร และคุณภาพในการจัดการศึกษาของสถานศึกษา (นุชรี เนียมรัตน์, 2562) งานวิชาการเป็นเครื่องชี้วัดความสำเร็จและความสามารถของผู้บริหารในการบริหารงานวิชาการ ซึ่งงานหลักของสถานศึกษาคือการจัดมวลประสบการณ์ การจัดองค์ความรู้ความสามารถเพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีความรู้ความเข้าใจเพื่อนำทักษะที่ได้ไปปรับใช้ในชีวิตประจำวันและเพื่อใช้ศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้นได้ ผู้บริหารในฐานะเป็นกลไกหลักของการขับเคลื่อนสถานศึกษาจึงเป็นองค์ประกอบที่ขาดไม่ได้ ผู้บริหารที่ดีต้องมีการสร้างแรงจูงใจให้กับผู้ใต้บังคับบัญชา รู้จักวางแผน มีทักษะในการสื่อสาร การประสานงาน การควบคุม บังคับบัญชา การสั่งการ เพื่อนำไปสู่การปรับปรุงพัฒนาระบบงานวิชาการให้มีประสิทธิภาพสูงสุด งานวิชาการเป็นหลักสำคัญที่จะทำให้สถานศึกษาก้าวหน้าเป็นตัวอย่างถึงคุณภาพสถานศึกษา ดังนั้นผู้บริหารสถานศึกษาต้องมีความรู้ความเข้าใจในทักษะการบริหารจัดการงานวิชาการเพื่อให้การปฏิบัติงานวิชาการบรรลุจุดมุ่งหมายที่สถานศึกษากำหนดไว้อย่างมีประสิทธิภาพ

การบริหารการศึกษาของสถานศึกษาไม่ว่าจะเป็นสถานศึกษาประเภทใด มาตรฐานและคุณภาพของสถานศึกษาจะพิจารณาได้จากผลงานด้านวิชาการ ดังนั้น การบริหารวิชาการจึงถือเป็นงานหลักของสถานศึกษา การจัดการศึกษาให้บรรลุเป้าหมายที่ตั้งไว้ มาตรฐานคุณภาพการศึกษาที่ใช้ในการพัฒนาประเทศให้ก้าวหน้าจำเป็นต้องมีระบบที่มีประสิทธิภาพ คุณภาพจะดีหรือไม่เพียงใดขึ้นอยู่กับองค์ประกอบหลายประการ เช่น หลักสูตร การจัดการเรียนการสอน การวัดผลและประเมินผล คุณภาพของครูผู้สอนและวิธีบริหารวิชาการ ดังนั้น ด้านบริหารวิชาการจึงมีความสำคัญและเป็นภารกิจหลักของทุกฝ่ายที่ต้องร่วมมือกันปฏิบัติงานอย่างเต็มความสามารถ ตลอดจนต้องมีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับการบริหารวิชาการเพื่อให้สามารถจัดการเรียนการสอนดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพ ดังนั้น ผู้บริหารสถานศึกษาจะต้องสนับสนุนด้านวิชาการ สนับสนุนให้ครูผู้สอนจัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้บรรลุจุดมุ่งหมายตามหลักสูตร การที่จะตรวจสอบว่าสถานศึกษาใด ผู้บริหารสถานศึกษาให้ความสำคัญต่องานวิชาการสามารถดูได้จากสถานศึกษามีขอบเขตของงานวิชาการอย่างชัดเจน ผู้บริหารสถานศึกษามีวิสัยทัศน์และแนวคิดใหม่ๆ ในการพัฒนางาน ครูผู้สอนมีความตระหนักและร่วมมือกันพัฒนาวิชาการอย่างจริงจัง สามารถนำปรัชญาของสถานศึกษาไปสู่การปฏิบัติตามโครงการต่างๆ ได้อย่างดีเยี่ยมและสามารถนำความรู้ไปประยุกต์ใช้อย่างมีประสิทธิภาพ (ธัญดา ยงยศยิ่ง, 2560)

จากการศึกษาข้อมูลผลการจัดการศึกษาของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปราจีนบุรีเขต 1 ปรากฏว่า ในปีการศึกษา 2563 ด้านคุณภาพการศึกษามีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน โดยเปรียบเทียบกับผลคะแนนสอบ ONET : ซึ่งคะแนนรวมเฉลี่ยร้อยละ ONET ในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 มีค่าเท่ากับ 41.00 แต่คะแนนรวมเฉลี่ย ONET ระดับประเทศ เท่ากับ 42.13 และคะแนนรวมเฉลี่ย ONET ระดับสพฐ. เท่ากับ 40.77 จึงเห็นได้ว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 มีคะแนนรวมเฉลี่ยต่ำกว่าระดับประเทศและระดับสพฐ. และส่วนคะแนนรวมเฉลี่ย ONET ในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 มีค่าเท่ากับ 33.24 แต่คะแนนรวมเฉลี่ย ONET ระดับประเทศ เท่ากับ 36.01 และคะแนนรวมเฉลี่ย ONET ระดับสพฐ. เท่ากับ 36.33 จึงเห็นได้ว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 มีคะแนนรวมเฉลี่ยต่ำกว่าระดับประเทศและระดับสพฐ. (แผนพัฒนาการศึกษาขั้นพื้นฐาน (พ.ศ.2566 – 2570) ของสพป.ปราจีนบุรี เขต 1, 2566)

จากความเป็นมาและความสำคัญของปัญหาดังกล่าวข้างต้น การบริหารงานด้านวิชาการควรได้รับการพัฒนา ปรับปรุง แก้ไขอย่างเร่งด่วน ผู้บริหารสถานศึกษาจึงมีความสำคัญต่อการบริหารงานในสถานศึกษา โดยเฉพาะอย่างยิ่งการบริหารงานวิชาการซึ่งถือว่าเป็นงานหลักและเป็นหัวใจสำคัญของการจัดการศึกษา ผู้วิจัยซึ่งเป็นผู้จัดการเรียนการสอน และมีส่วนร่วมในการวางแผนการพัฒนาและนำแผนการพัฒนาศู่การปฏิบัติให้เป็นไปตามนโยบายการพัฒนางานวิชาการ ผู้วิจัยจึงสนใจจะวิจัย เรื่องการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปราชญ์บุรี เขต 1 เพื่อนำข้อมูลที่ได้จากการวิจัยไปเป็นแนวทางในการบริหาร จัดการศึกษาให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุดต่อการพัฒนาต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปราชญ์บุรี เขต 1
2. เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูที่มีต่อการบริหารงานวิชาการ ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปราชญ์บุรี เขต 1 จำแนกตาม ตำแหน่ง ประสบการณ์ในการทำงาน และขนาดของสถานศึกษา
3. เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปราชญ์บุรี เขต 1

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มีลำดับขั้นตอนการดำเนินการวิจัยดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
 - 1.1 ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปราชญ์บุรี เขต 1 ปีการศึกษา 2568 มีจำนวน 114 โรงเรียน แบ่งเป็นโรงเรียนขนาดเล็ก จำนวน 64 โรงเรียน โรงเรียนขนาดกลาง จำนวน 43 โรงเรียน โรงเรียนขนาดใหญ่ และขนาดใหญ่พิเศษ จำนวน 7 โรงเรียน รวมทั้งสิ้น 1,173 คน
 - 1.2 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการตอบแบบสอบถาม ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปราชญ์บุรี เขต 1 ปีการศึกษา 2568 จำนวน 291 คน กำหนดขนาดของ กลุ่มตัวอย่าง จากตารางสำเร็จรูปของ เครจซี่และมอร์แกน (Krejcie & Morgan, 1970 : 607 - 610) และได้โดยการสุ่มแบบแบ่งชั้น (stratified random sampling) ซึ่งจำแนกตาม ตำแหน่ง ประสบการณ์ในการทำงาน และขนาดของสถานศึกษา
 - 1.3 กลุ่มผู้ให้ข้อมูลในการศึกษาแนวทางในการพัฒนาการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา คือ ผู้บริหารสถานศึกษาและผู้ทรงคุณวุฒิ ที่มีประสบการณ์หรือผลงานดีเด่นด้านการบริหารไม่น้อยกว่า 5 ปี จำนวน 5 คน

2. เครื่องมือการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้เครื่องมือ ในการเก็บรวบรวมข้อมูล เป็นแบบสอบถาม แบ่งออกเป็น 2 ประเภท ได้แก่ แบบสอบถามการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา โดยการนำเสนอผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 ท่าน เพื่อตรวจพิจารณาความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาของข้อคำถาม โดยการหาค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับวัตถุประสงค์ อยู่ระหว่าง 0.80 – 1.00 และมีค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับ

เท่ากับ 0.817 และแบบสัมภาษณ์ แบบมีโครงสร้าง ศึกษาแนวทางในการพัฒนาการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปราจีนบุรี เขต 1

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยส่งหนังสือจากวิทยาลัยนครราชสีมา ไปยังสถานศึกษาที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง เพื่อขอความอนุเคราะห์พร้อมกับ แบบสอบถาม โดยแนบคิวอาร์โค้ดลิงก์ แบบสอบถามในรูปแบบ Google Form ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัย โดยเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง และผู้วิจัยใช้แบบสัมภาษณ์ ที่มีการกำหนดคำถามไว้ล่วงหน้า กำหนดเวลาในการสัมภาษณ์ 15 – 20 นาที และนัดหมายกลุ่มผู้ให้ข้อมูล

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิเคราะห์ข้อมูลผู้วิจัย ได้วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูปโดยทำการวิเคราะห์ข้อมูลตามขั้นตอน ดังนี้

4.1 วิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามเกี่ยวกับตำแหน่ง ประสบการณ์ในการทำงาน และขนาดของสถานศึกษา ของกลุ่มตัวอย่างที่ตอบแบบสอบถามโดยหาความถี่ (Frequency) และร้อยละ (Percentage)

4.2 วิเคราะห์การบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปราจีนบุรี เขต 1 ทั้งโดยภาพรวม รายด้านและรายข้อโดยหาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) แล้วนำไปเปรียบเทียบกับเกณฑ์ (บุญชม ศรีสะอาด, 2553)

4.3 วิเคราะห์เปรียบเทียบการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปราจีนบุรี เขต 1 จำแนกตาม ตำแหน่ง และประสบการณ์ในการทำงาน โดยใช้ค่า t – test (Independent samples)

4.4 วิเคราะห์เปรียบเทียบการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปราจีนบุรี เขต 1 จำแนกตาม ขนาดของสถานศึกษา โดยใช้การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว โดยใช้ F-test (One way ANOVA) เมื่อพบว่ามีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ จะทำการทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่โดยวิธีของเชฟเฟ (Scheffe')

4.5 วิเคราะห์แนวทางในการพัฒนาการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปราจีนบุรี เขต 1 จากข้อมูลการสัมภาษณ์ โดยวิเคราะห์ความถี่ (Frequency) ร้อยละ (Percentage) และการวิเคราะห์เชิงพรรณนา (Descriptive analysis)

ผลการวิจัย

1. การบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปราจีนบุรี เขต 1 โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับ มาก เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือด้านการพัฒนาสื่อและใช้เทคโนโลยีเพื่อการศึกษา และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านการนิเทศการศึกษา โดยมีผลสรุป แต่ละด้าน ดังต่อไปนี้

1.1 ด้านการพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา โดยภาพรวมอยู่ในระดับ มาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีการปฏิบัติสูงสุด คือ สถานศึกษาจัดกิจกรรมการเรียนการสอนตามสาระการเรียนรู้ท้องถิ่นให้แก่ ข้อที่มีการปฏิบัติต่ำสุด คือ สถานศึกษาจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา พัฒนหลักสูตรให้มีวิชาการครบถ้วนเพิ่มเติม เนื้อหาวิชาที่สอดคล้องกับ สภาพปัญหาความต้องการ

1.2 ด้านการจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษา โดยภาพรวมอยู่ในระดับ มาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีการปฏิบัติสูงสุด คือ ครูผู้สอนมีการปลูกฝังคุณธรรม ค่านิยมที่ดีงามและคุณลักษณะ

อันพึงประสงค์ให้แก่ผู้เรียน ข้อที่มีการปฏิบัติต่ำสุด คือ ครูผู้สอนจัดเนื้อหาสาระและกิจกรรม สอดคล้องกับ ความสนใจและความถนัดของผู้เรียนโดย

1.3 ด้านการวัดผล ประเมินผล และดำเนินการเทียบโอน ผลการเรียนรู้ โดยภาพรวมอยู่ในระดับ มาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีการปฏิบัติสูงสุด คือ สถานศึกษามีการกำหนดระเบียบวัดและ ประเมินผลจัดทำเอกสารหลักฐานการศึกษา ข้อที่มีการปฏิบัติต่ำสุด คือ การพัฒนาเครื่องมือในการวัด ประเมินผล

1.4 ด้านการพัฒนาและใช้สื่อเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา โดยภาพรวมอยู่ในระดับ มาก เมื่อ พิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีการปฏิบัติสูงสุด คือ การวิจัยเพื่อคิดค้นการใช้สื่อประกอบการจัดกิจกรรม การเรียนการสอน ข้อที่มีการปฏิบัติต่ำสุด คือ ผู้บริหารมีการนิเทศ ติดตาม และประเมินผลการปฏิบัติ งานของ บุคลากรในการจัดหาผลิต ใช้และพัฒนาสื่อและเทคโนโลยีทางการศึกษา

1.5 ด้านการนิเทศการศึกษา โดยภาพรวมอยู่ในระดับ มาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อ ที่มีการปฏิบัติสูงสุด คือ โรงเรียนพัฒนาระบบนิเทศให้มีความหลากหลายสนองต่อความต้องการของครูและ โรงเรียนรวมทั้งจัดระบบสารสนเทศและจัดทำรายงานการนิเทศ ข้อที่มีการปฏิบัติต่ำสุด คือ สถานศึกษาสร้าง ความตระหนักให้แก่ครูและผู้เกี่ยวข้องให้เข้าใจกระบวนการนิเทศภายในว่าเป็นกระบวนการทำงานร่วมกันที่ใช้ เหตุผลเป็นการพัฒนาปรับปรุงวิธีการทำงานของแต่ละบุคคลให้มีคุณภาพ

2. ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นต่อการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปราจีนบุรี เขต 1

2.1 ผลการเปรียบเทียบการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา จำแนกตาม บุคลากรที่มีตำแหน่งต่างกัน มีความคิดเห็นต่อ การบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา โดยภาพรวมและราย ด้านไม่แตกต่างกัน ยกเว้นด้านการจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษา และ ด้านการพัฒนาสื่อและใช้ เทคโนโลยีเพื่อการศึกษา แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2.2 ผลการเปรียบเทียบการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา จำแนกตาม บุคลากรที่มีประสบการณ์ในการทำงานต่างกัน มีความคิดเห็นต่อ การบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา โดย ภาพรวมและรายด้านแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ยกเว้นด้านการนิเทศการศึกษา ไม่ แตกต่างกัน

2.3 ผลเปรียบเทียบความคิดเห็นต่อการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา จำแนก ตาม บุคลากรที่ปฏิบัติงานอยู่ในขนาดของสถานศึกษาที่ต่างกัน โดยภาพรวมแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทาง สถิติที่ระดับ .05 ยกเว้นด้านการพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา และด้านการจัดการเรียนการสอนใน สถานศึกษา ไม่แตกต่างกัน

3. แนวทางในการพัฒนาการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาปราจีนบุรี เขต 1 ประกอบด้วย 5 ด้าน 1) ด้านการพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา 2) ด้านการจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษา 3) ด้านการวัดผล ประเมินผล และดำเนินการเทียบโอนผลการ เรียน 4) ด้านการพัฒนาสื่อและใช้เทคโนโลยีเพื่อการศึกษา 5) ด้านการนิเทศการศึกษา

ด้านที่	รายการ	ระดับปฏิบัติ		แปลผล	อันดับที่
		$\bar{X}$	S.D.		
1	ด้านการพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา	4.43	0.59	มาก	2
2	ด้านการจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษา	4.42	0.52	มาก	3
3	ด้านการวัดผล ประเมินผล และดำเนินการเทียบโอนผลการเรียน	4.38	0.64	มาก	4

4	ด้านการพัฒนาสื่อและใช้เทคโนโลยีเพื่อการศึกษา	4.44	0.63	มาก	1
5	ด้านการนิเทศการศึกษา	4.37	0.59	มาก	5
ภาพรวม		4.41	0.57	มาก	

ตารางแสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของ การบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปราชญ์บุรี เขต 1 โดยภาพรวมและรายด้าน

อภิปรายผล

จากการสรุปผลการวิจัย เรื่อง การบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปราชญ์บุรี เขต 1 ผู้วิจัยได้นำประเด็นสำคัญมาอภิปรายผลดังนี้

1. การบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปราชญ์บุรี เขต 1 โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับ มาก เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือด้านการพัฒนาสื่อและใช้เทคโนโลยีเพื่อการศึกษา และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านการนิเทศการศึกษา ทั้งนี้เนื่องจาก ในช่วงที่ผ่านมาผู้บริหารสถานศึกษาจำเป็นต้องจัดลำดับความสำคัญให้การปรับปรุงโครงสร้างพื้นฐานและการจัดหาเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อให้ครูและบุคลากรสามารถจัดการเรียนการสอนในรูปแบบใหม่ได้ทันทั่วถึง ทำให้การลงพื้นที่เพื่อสังเกตการสอนและกระบวนการนิเทศติดตามผลอย่างใกล้ชิดอาจถูกลดทอนลงด้วยข้อจำกัดทางเวลาและภาระงานบริหารที่เพิ่มขึ้น สอดคล้องกับแนวคิดของ พิมพ์ใจ พุฒจันทร์ (2562) ศึกษาวิจัยเรื่อง การบริหารงานวิชาการของโรงเรียน สังกัดสำนักงานศึกษาธิการภาค 1 พบว่า การบริหารงานวิชาการของโรงเรียน โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก และสอดคล้องกับงานวิจัยของ อมรรัตน์ ต้นเส้า (2566) ศึกษาวิจัยเรื่อง แนวทางการบริหารงานวิชาการของศูนย์ส่งเสริมการเรียนรู้ อำเภอกลุ่มโชนลุ่มน้ำอิง สังกัดสำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้จังหวัดเชียงราย พบว่า สภาพการบริหารงานวิชาการในภาพรวมอยู่ในระดับมาก

1.1 ด้านการพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา โดยภาพรวมอยู่ในระดับ มาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีการปฏิบัติสูงสุด คือ สถานศึกษาจัดกิจกรรมการเรียนการสอนตามสาระการเรียนรู้ท้องถิ่นให้แก่ผู้เรียน ข้อที่มีการปฏิบัติต่ำสุด คือ สถานศึกษาจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา พัฒนาหลักสูตรให้มีความครบถ้วน เพิ่มเติม เนื้อหาวิชาที่สอดคล้องกับ สภาพปัญหาความต้องการ ทั้งนี้เนื่องจาก หลักสูตรควรสอดคล้องกับมาตรฐานการศึกษาแห่งชาติ และตอบสนองต่อความต้องการของผู้เรียนและชุมชนในท้องถิ่น เพื่อให้หลักสูตรสามารถตอบสนองต่อความต้องการของผู้เรียนและชุมชนได้อย่างแท้จริง การพัฒนาในระยะต่อไปจึงต้องให้ความสำคัญกับการออกแบบหลักสูตรที่เน้นทักษะจำเป็นในศตวรรษที่ 21 และสอดคล้องกับงานวิจัยของ กันตักนิษฐ์ วงศ์ครุฑ (2565) ได้วิจัยเรื่อง การศึกษาสภาพและแนวทางการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนสาธิต มหาวิทยาลัยราชภัฏที่จัดการศึกษาแบบเรียนรวม พบว่า ด้านการพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา อยู่ในระดับมาก และยังสอดคล้องกับ ปรีดา สันโดษ (2567) ทำการวิจัยเรื่อง การบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 6 พบว่า ด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา อยู่ในระดับมาก

1.2 ด้านการจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษา โดยภาพรวมอยู่ในระดับ มาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีการปฏิบัติสูงสุด คือ ครูผู้สอนมีการปลูกฝังคุณธรรม ค่านิยมที่ดีงามและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ให้แก่ผู้เรียน ข้อที่มีการปฏิบัติต่ำสุด คือ ครูผู้สอนจัดเนื้อหาสาระและกิจกรรม สอดคล้องกับความสนใจและความถนัดของผู้เรียนโดยทั้งนี้อาจเนื่องจาก ในโลกยุคปัจจุบันที่การเปลี่ยนแปลงเกิดขึ้นอย่างรวดเร็ว

และซับซ้อน การจัดการศึกษาจึงไม่อาจหยุดนิ่งอยู่เพียงการส่งต่อความรู้จากตำราสู่ผู้เรียนแบบทางเดียวได้อีกต่อไป แต่ต้องมุ่งเน้น “การจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ” เป็นแกนหลัก เพื่อสร้างพื้นฐานให้เยาวชนมีความสามารถในการปรับตัวและใฝ่เรียนรู้ตลอดชีวิต มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์และทักษะแห่งศตวรรษที่ 21 ที่พร้อมจะเติบโตเป็นพลเมืองที่มีคุณภาพของสังคมโลกต่อไป และสอดคล้องกับงานวิจัยของ กัญญา คำเหมื่อง (2565) ศึกษางานวิจัยเรื่อง การศึกษาสภาพการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่มโรงเรียนเครือข่ายที่ 27 สำนักงานเขตสายไหม สังกัดสำนักงานการศึกษากรุงเทพมหานคร ผลการวิจัยพบว่า ด้านการจัดการเรียนรู้ในสถานศึกษาอยู่ในระดับมาก และสอดคล้องกับงานวิจัยของ จุฑาพร สันจิตร์ (2566) ได้ทำงานวิจัยเรื่อง การบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาอำเภอละงู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสตูล พบว่า ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนอยู่ในระดับมาก

1.3 ด้านการวัดผล ประเมินผล และดำเนินการเทียบโอน ผลการเรียนรู้ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีการปฏิบัติสูงสุด คือ สถานศึกษามีการกำหนดระเบียบวัดและประเมินผลจัดทำเอกสารหลักฐานการศึกษา ข้อที่มีการปฏิบัติต่ำสุด คือ การพัฒนาเครื่องมือในการวัดประเมินผล ทั้งนี้เนื่องจาก กระบวนการสร้างและพัฒนาเครื่องมือที่มีคุณภาพจำเป็นต้องอาศัยทั้งทักษะทางสถิติและความเข้าใจเชิงลึกในพฤติกรรมการเรียนรู้ ผู้บริหารควรสร้างฐานข้อมูลที่ครูสามารถเข้าถึงเพื่อนำไปพัฒนาต่อยอดได้ง่ายขึ้น อย่างไรก็ตาม การพัฒนาอย่างต่อเนื่องจะเกิดขึ้นได้อย่างยั่งยืนย่อมต้องอาศัยการสร้าง ความเข้าใจที่ถูกต้องและการฝึกอบรมบุคลากรที่เกี่ยวข้องอย่างเข้มข้น ซึ่งจะส่งผลให้การบริหารงานวิชาการเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพสูงสุด และสามารถขับเคลื่อนคุณภาพผู้เรียนให้เป็นไปตามมาตรฐานที่กำหนดไว้อย่างแท้จริง และสอดคล้องกับงานวิจัยของ อนุธิดา ไทมอญ (2565) ได้จัดทำงานวิจัยเรื่อง แนวทางการพัฒนาการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาประจวบคีรีขันธ์ เขต 1 ปรากฏว่า ด้านการวัดและประเมินผล อยู่ในระดับมาก และสอดคล้องกับงานวิจัยของ จิรัชยา สิทธิรัตน์ (2567) ได้ศึกษางานวิจัยเรื่อง การบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 5 พบว่า ด้านการวัดและประเมินผล อยู่ในระดับมาก

1.4 ด้านการพัฒนาและใช้สื่อเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีการปฏิบัติสูงสุด คือ การวิจัยเพื่อคิดค้นการใช้สื่อประกอบการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ข้อที่มีการปฏิบัติต่ำสุด คือ ผู้บริหารมีการนิเทศ ติดตาม และประเมินผลการปฏิบัติ งานของบุคลากรในการจัดทำผลผลิต ใช้และพัฒนาสื่อและเทคโนโลยีทางการศึกษา ทั้งนี้เนื่องจาก ผู้บริหารอาจมองว่าการผลิตสื่อเป็นอิสระทางวิชาการของครูแต่ละบุคคล จึงเน้นการส่งเสริมในเชิงทรัพยากรและการให้กำลังใจเป็นหลัก ผู้บริหารสถานศึกษาควรมุ่งเน้นการ สร้างระบบนิเวศดิจิทัลทางการศึกษาที่ครบวงจร หากผู้บริหารสามารถผสมผสานบทบาทการเป็นผู้นำเทคโนโลยีเข้ากับการนิเทศติดตามที่เข้มแข็ง ย่อมส่งผลให้การบริหารงานวิชาการมีประสิทธิภาพ ทันสมัย และนำไปสู่การพัฒนาคุณภาพผู้เรียนได้อย่างยั่งยืน และสอดคล้องกับงานวิจัยของ กันตักนิษฐ์ วงศ์ครุฑ (2565) ได้ศึกษางานวิจัยเรื่อง การศึกษาสภาพและแนวทางการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนสาธิต มหาวิทยาลัยราชภัฏที่จัดการศึกษาแบบเรียนรวม ผลการวิจัยพบว่า ผลการศึกษาสภาพการบริหารงานด้านวิชาการ ด้านการพัฒนาและใช้สื่อเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา มีสภาพการบริหารงานวิชาการอยู่ในระดับมาก และสอดคล้องกับกัญญา คำเหมื่อง (2565) ศึกษางานวิจัยเรื่อง การศึกษาสภาพการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่มโรงเรียนเครือข่ายที่ 27 สำนักงานเขตสายไหม สังกัดสำนักงานการศึกษากรุงเทพมหานคร ผลการวิจัยพบว่า ด้านการพัฒนาสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีทางการศึกษาอยู่ในระดับมาก

1.5 ด้านการนิเทศการศึกษา โดยภาพรวมอยู่ในระดับ มาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีการปฏิบัติสูงสุด คือ โรงเรียนพัฒนาระบบนิเทศให้มีความหลากหลายสนองต่อความต้องการของครูและโรงเรียนรวมทั้งจัดระบบสารสนเทศและจัดทำรายงานการนิเทศ ข้อที่มีการปฏิบัติต่ำสุด คือ สถานศึกษาสร้างความตระหนักให้แก่ครูและผู้เกี่ยวข้องให้เข้าใจกระบวนการนิเทศภายในว่าเป็นกระบวนการทำงานร่วมกันที่ใช้เหตุผลเป็นการพัฒนาปรับปรุงวิธีการทำงานของแต่ละบุคคลให้มีคุณภาพ ทั้งนี้เนื่องจาก ในช่วงที่ผ่านมาผู้บริหารมักให้ความสำคัญกับการสนับสนุนในเชิงปริมาณและการจัดหาทรัพยากรเพื่อให้เท่าทันต่อการเปลี่ยนแปลงทางดิจิทัล จนอาจทำให้กระบวนการนิเทศติดตามเชิงลึกละเลยไป ความสำเร็จของการบริหารงานวิชาการไม่ได้ขึ้นอยู่กับเทคโนโลยีที่ทันสมัยเพียงอย่างเดียว แต่ขึ้นอยู่กับ การสร้างความเข้าใจและความร่วมมือระหว่างครู ผู้บริหาร และชุมชน หากผู้บริหารสถานศึกษาสามารถแปรเปลี่ยนการนิเทศให้เป็นวัฒนธรรมการเรียนรู้ร่วมกัน และพัฒนาเครื่องมือวัดผลให้สะท้อนศักยภาพที่แท้จริงของมนุษย์ได้ สถานศึกษาย่อมสามารถพัฒนาผู้เรียนให้มีทักษะและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ พร้อมทั้งจะเติบโตอย่างมีคุณภาพท่ามกลางการเปลี่ยนแปลงของโลกในอนาคตได้อย่างยั่งยืน สอดคล้องกับงานวิจัยของ วารุณี ภาวรงค์ (2566) ได้ศึกษางานวิจัยเรื่อง การพัฒนาแนวทางการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 2 พบว่า ด้านการนิเทศการศึกษา อยู่ในระดับมาก และยังสอดคล้องกับ ขวลิท สุขทวี (2565) ได้ศึกษางานวิจัยเรื่อง แนวทางการพัฒนาการบริหารการศึกษาในระบบทวิภาคี โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษานครราชสีมา พบว่า ด้านการนิเทศการศึกษา อยู่ในระดับมาก

2. ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นต่อการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปราชญ์บุรี เขต 1

2.1 ผลการเปรียบเทียบการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา จำแนกตาม บุคลากรที่มีตำแหน่งต่างกัน มีความคิดเห็นต่อ การบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปราชญ์บุรี เขต 1 โดยภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน ยกเว้นด้านการจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษา และ ด้านการพัฒนาสื่อและใช้เทคโนโลยีเพื่อการศึกษา แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทั้งนี้เนื่องจาก ภาระงานและขอบเขตความรับผิดชอบที่ถูกจำแนกตามโครงสร้างองค์กร ทำให้บุคลากรแต่ละระดับสัมผัสกับมิติของ "การปฏิบัติ" และ "การรับรู้ความสำเร็จ" ในแง่มุมที่ต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญ หากผู้บริหารสามารถผสานวิสัยทัศน์เชิงกลยุทธ์เข้ากับความต้องการเชิงปฏิบัติของครูผู้สอนได้ สถานศึกษาย่อมสามารถขับเคลื่อนงานวิชาการไปสู่เป้าหมายเดียวกันได้อย่างมีประสิทธิภาพสูงสุด นำไปสู่การพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาอย่างยั่งยืน และสอดคล้องกับงานวิจัยของ วราวุธ โพธิ์ลา (2566) ได้ศึกษางานวิจัยเรื่อง การบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษากลุ่มโรงเรียนสตึก 3 ในสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4 พบว่า ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นต่อการบริหารงานวิชาการจำแนกตามตำแหน่ง ไม่แตกต่างกัน และสอดคล้องกับงานวิจัยของ กิ่งนภา ไชยพรม (2567) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาศูนย์การศึกษาพิเศษ ในกลุ่มเครือข่ายส่งเสริมประสิทธิภาพศูนย์การศึกษาพิเศษ กลุ่มเครือข่ายที่ 9 พบว่า ผลการเปรียบเทียบการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา จำแนกตาม ตำแหน่ง โดยรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน

2.2 ผลการเปรียบเทียบการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา จำแนกตาม บุคลากรที่มีประสบการณ์ในการทำงานต่างกัน มีความคิดเห็นต่อ การบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปราชญ์บุรี เขต 1 โดยภาพรวมและรายด้านแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ยกเว้นด้านการนิเทศการศึกษา ไม่แตกต่างกัน ทั้งนี้เป็นผลมาจากขอบเขตความ

รับผิดชอบที่จำแนกตามโครงสร้างองค์กร การขับเคลื่อนงานวิชาการให้มีประสิทธิภาพสูงสุดภายใต้ความแตกต่างของมุมมองและวุฒิภาวะทางวิชาชีพ ผู้บริหารสถานศึกษาจึงจำเป็นต้องบริหารจัดการด้วยความยืดหยุ่นและมีส่วนร่วม โดยการแปรเปลี่ยนความแตกต่างของประสบการณ์ให้กลายเป็นพลังเสริมซึ่งกันและกัน เช่น การจัดระบบพี่เลี้ยงเพื่อเชื่อมโยงความสดใหม่ของครูรุ่นใหม่เข้ากับความรู้ของครูรุ่นพี่ และการสร้างช่องทางการสื่อสารสองทางเพื่อลดช่องว่างทางการรับรู้ระหว่างผู้กำหนดนโยบายและผู้ปฏิบัติงาน เมื่อสถานศึกษาสามารถบูรณาการความหลากหลายของตำแหน่งหน้าที่และประสบการณ์ให้หลอมรวมเป็นวิสัยทัศน์เดียวกันได้ ย่อมส่งผลให้การบริหารงานวิชาการกลายเป็นกลไกที่ทรงพลังในการพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์และก้าวทันต่อการเปลี่ยนแปลงของสังคมในอนาคตได้อย่างแท้จริง สอดคล้องกับงานวิจัยของ จิรพงศ์ ไมตรีจิตร (2564) ได้ศึกษางานวิจัยเรื่อง การบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาภูเก็ฏ ผลการวิจัยพบว่า ครูที่มีประสบการณ์การทำงานต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา โดยภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .001 และสอดคล้องกับงานวิจัยของ มุมนิษฐ์ ดินหมั่น (2567) ได้ศึกษางานวิจัยเรื่อง การบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดองค์การบริหารส่วนท้องถิ่นจังหวัดพัทลุง พบว่า ผลการเปรียบเทียบการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา จำแนกตามประสบการณ์ในการบริหาร โดยภาพรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001

2.3 ผลเปรียบเทียบความคิดเห็นต่อการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปราชญ์บุรี เขต 1 จำแนกตาม บุคลากรที่ปฏิบัติงานอยู่ในขนาดของสถานศึกษาที่ต่างกัน โดยภาพรวมแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ยกเว้นด้านการพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา และด้านการจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษา ไม่แตกต่างกัน ทั้งนี้อาจเนื่องจากความท้าทายเชิงบริหารที่จำแนกตามขนาดสถานศึกษาแสดงให้เห็นถึงอัตลักษณ์และข้อจำกัดที่ต่างกันอย่างชัดเจน โดยโรงเรียนขนาดใหญ่มักเผชิญกับความซับซ้อนของโครงสร้างองค์กร มีสายบังคับบัญชาที่หลายชั้นตอน และมีความยากลำบากในการประสานงานระหว่างกลุ่มสาระหรือฝ่ายงานต่าง ๆ ซึ่งอาจส่งผลให้กระบวนการสื่อสารและการตัดสินใจเชิงวิชาการมีความล่าช้าหรือไม่ทั่วถึงเท่าที่ควร ในทางกลับกัน โรงเรียนขนาดเล็กมักประสบปัญหาภาวะวิกฤตด้านบุคลากรไม่เพียงพอและข้อจำกัดด้านทรัพยากรทางการศึกษา ทำให้การบริหารงานวิชาการต้องอาศัยกลยุทธ์การทำงานแบบบูรณาการและการร่วมแรงร่วมใจกันอย่างใกล้ชิดเพื่อชดเชยส่วนขาดทางกายภาพ ความแตกต่างเชิงบริบทเหล่านี้เองที่ทำให้บุคลากรมีการรับรู้และให้ความสำคัญต่อวิธีการบริหารจัดการในมิติต่าง ๆ ที่แตกต่างกันออกไปตามสภาวะที่ตนเองประสบอยู่ อย่างไรก็ตาม บทบาทของฝ่ายบริหารคือการทำความเข้าใจข้อจำกัดเฉพาะของขนาดโรงเรียนตนเอง แล้วนำมาออกแบบระบบสนับสนุนทางวิชาการที่ยืดหยุ่น เพื่อเปลี่ยนความท้าทายเชิงทรัพยากรให้กลายเป็นโอกาสในการพัฒนาศักยภาพผู้เรียนอย่างยั่งยืน และสอดคล้องกับงานวิจัยของศศิณมณี สารักษ์ (2565) ได้ศึกษางานวิจัยเรื่อง ปัญหาและแนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการของกลุ่ม โรงเรียนปลวกแดง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยองเขต 1 พบว่า การเปรียบเทียบปัญหาการบริหารงานวิชาการ จำแนกตามขนาดโรงเรียน โดยรวมและรายด้านทุกด้านแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ และยังสอดคล้องกับ นารี ปรานนาม (2566) ได้ศึกษางานวิจัยเรื่อง การบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 2 พบว่า ผู้บริหารที่ปฏิบัติงานในขนาดสถานศึกษาต่างมีการบริหารงานวิชาการแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05

3. การบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปราชญ์บุรี เขต 1 ครอบคลุม 5 ด้านสำคัญ ได้แก่ การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา การจัดการเรียนการสอน

การวัดและประเมินผล การพัฒนาสื่อและเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา และการนิเทศการศึกษา ซึ่งกระบวนการเหล่านี้ทำให้การดำเนินงานแบบแยกส่วน แต่เป็นการถักทอความสัมพันธ์เชื่อมโยงกันอย่างเป็นระบบ โดยมุ่งเน้นการสร้างนิเวศการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพและเป็นองค์รวม การเชื่อมโยงระบบงานวิชาการทั้ง 5 ด้านเข้าด้วยกันอย่างเป็นระบบเช่นนี้ ไม่เพียงแต่จะช่วยลดความซ้ำซ้อนและเพิ่มประสิทธิภาพในการบริหารจัดการ แต่ยังเป็นการสร้างเชื่อมั่นว่าผู้เรียนจะได้รับการพัฒนาอย่างรอบด้าน ทั้งในด้านพุทธิพิสัย ทักษะพิสัย และจิตพิสัย อันจะนำไปสู่การเป็นทรัพยากรมนุษย์ที่มีคุณภาพ มีทักษะที่จำเป็นในศตวรรษที่ 21 และพร้อมที่จะขับเคลื่อนสังคมไทยให้ก้าวหน้าไปได้อย่างยั่งยืนในอนาคต สอดคล้องกับงานวิจัยของ วนิดา ชัยอาษา (2567) ได้ศึกษางานวิจัยเรื่อง แนวทางการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในยุคฐานวิถีชีวิตใหม่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาชลบุรี ระยอง พบว่า แนวทางการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในยุคฐานวิถีชีวิตใหม่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาชลบุรี ระยอง จำนวน 5 แนวทาง ได้แก่ ด้านการจัดการเรียนรู้ในสถานศึกษาฐานยุควิถีชีวิตใหม่ คือ ผู้บริหารแสดงออกถึงการส่งเสริมให้ความสำคัญกับการจัดการเรียนรู้ที่มีความหลากหลายและยืดหยุ่น ด้านการพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา ยุคฐานวิถีชีวิตใหม่ คือ ผู้บริหารแสดงออกถึงการส่งเสริม การวิเคราะห์หลักสูตรแกนกลางให้สอดคล้องกับบริบทของสถานศึกษา ด้านการประเมินผลการศึกษา ยุคฐานวิถีชีวิตใหม่ คือ ผู้บริหารแสดงออกถึงการส่งเสริม การวัดผลประเมินผล การประเมินผลการเรียนรู้ของผู้เรียนตามสภาพจริงด้านวิธีการประเมินผู้เรียนที่หลากหลายด้วยเทคโนโลยี ด้านการพัฒนาสื่อและใช้เทคโนโลยี ยุคฐานวิถีชีวิตใหม่ คือ ผู้บริหารศึกษาข้อมูลความต้องการใช้สื่อเทคโนโลยีในการจัดการศึกษา ส่งเสริม สนับสนุนให้ใช้และพัฒนาสื่อเทคโนโลยีทางการศึกษา ด้านการนิเทศการศึกษายุคฐานวิถีชีวิตใหม่ คือ ผู้บริหารสถานศึกษาส่งเสริม สนับสนุน ส่งเสริมการปฏิบัติงานของครู ให้คำแนะนำช่วยเหลือบุคลากรทางการศึกษาและการชี้แนะแนวทางในลักษณะที่เป็นกันเอง แก่ครูผู้สอนให้มีการพัฒนาตัวครูและนักเรียนและยังสอดคล้องกับ วารุณี ภาวงศ์ (2566) ได้ศึกษางานวิจัยเรื่อง การพัฒนาแนวทางการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 2 พบว่า แนวทางการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 2 มีองค์ประกอบ 6 ด้าน และมีแนวทาง 32 แนวทาง

สรุป

ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้ 1) การบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปราชญ์บุรี เขต 1 โดยภาพรวมอยู่ในระดับ มาก เมื่อพิจารณารายด้าน ทุกด้านอยู่ในระดับมาก 2) ผลการเปรียบเทียบการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา จำแนกตาม ประสบการณ์ในการทำงาน และขนาดของสถานศึกษา โดยภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จำแนกตามตำแหน่ง โดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน 3) แนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปราชญ์บุรี เขต 1 ครอบคลุม 5 ด้านสำคัญ ได้แก่ ด้านการพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา ด้านการจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษา ด้านการวัดผลประเมินผล และดำเนินการเทียบโอนผลการเรียน ด้านการพัฒนาสื่อและใช้เทคโนโลยีเพื่อการศึกษา และด้านการนิเทศการศึกษา การพัฒนาการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาแต่ละด้านต้องสอดคล้องและเชื่อมโยงกันอย่างเป็นระบบ

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

การบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปราชญ์บุรี เขต 1 เพื่อนำไปพัฒนาและปรับปรุง มี 3 ด้าน ได้แก่

1) ด้านการพัฒนาสื่อและเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษาควรมุ่งเน้นการสร้างระบบนิเวศดิจิทัลทางการศึกษาที่ครบวงจร เพื่อให้สื่อและเทคโนโลยีที่ใช้นั้นตอบโจทย์การเรียนรู้ของผู้เรียนอย่างแท้จริง และที่สำคัญที่สุดคือการสร้างนโยบายที่ส่งเสริมการบูรณาการเทคโนโลยีเข้ากับหลักสูตรการเรียนการสอนอย่างเป็นธรรมชาติ เพื่อให้การบริหารงานวิชาการมีประสิทธิภาพและทันสมัย

2) ด้านการพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษาควรวางแผนการจัดทำหลักสูตรให้สอดคล้องกับมาตรฐานการศึกษาแห่งชาติ และตอบสนองต่อความต้องการของผู้เรียนและชุมชนในท้องถิ่น การออกแบบหลักสูตรต้องคำนึงถึงทักษะที่จำเป็นในศตวรรษที่ 21 และควรส่งเสริมการมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย รวมถึงการประเมินและปรับปรุงหลักสูตรอย่างต่อเนื่องเพื่อให้ทันสมัยและตอบโจทย์ การพัฒนาผู้เรียนอย่างรอบด้าน

3) ด้านการจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษาควรสนับสนุนให้ครูพัฒนาศักยภาพด้านนวัตกรรมการสอนและออกแบบกิจกรรมที่สร้างแรงจูงใจให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้อย่างมีความหมาย ซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญในการยกระดับคุณภาพการศึกษาและพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ครบถ้วน

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1) ควรศึกษาปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปราชญ์บุรี เขต 1

2) ควรศึกษาการพัฒนาการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาปราชญ์บุรี นครนายก

เอกสารอ้างอิง

- กัญธนา คำเมือง. (2565). การศึกษาสภาพการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่มโรงเรียนเครือข่ายที่ 27 สำนักงานเขตสายไหม สังกัดสำนักงานการศึกษากรุงเทพมหานคร. กรุงเทพมหานคร: บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ.
- กิงนภา ไชยพรหม. (2567). การบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาศูนย์การศึกษาพิเศษ ในกลุ่มเครือข่ายส่งเสริมประสิทธิภาพศูนย์การศึกษาพิเศษ กลุ่มเครือข่ายที่ 9. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัย สาขาการบริหารการศึกษา. มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย.
- จิรพงศ์ ไตรจิตร์. (2564). การบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาภูเก็ต. การบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยหาดใหญ่.
- จิรัชยา ประสิทธิ์รัตน์. (2567). การบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่นเขต 5. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตร์มหาวิทยาลัย สาขาการบริหารการศึกษา. มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย.
- จุฑาพร สันจิตร์. (2566). การบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนขยายโอกาสทาง การศึกษา อำเภอละกู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสตูล. วิทยานิพนธ์การบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยหาดใหญ่.
- ธนกร นามวิชัย. (2566). แนวทางพัฒนาการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 1. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหาร

- การศึกษา. มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา.
- ธนากร ศรีอุทธา. (2566). การบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนในอำเภอสตึก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 3. สารนิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ.
- นารี ปรารณาม. (2566). การบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 2. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษาคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2556). การวิจัยเบื้องต้น. กรุงเทพมหานคร: สุวีริยาสาส์น
- ปิยะนาถ ไชยวุฒิ. (2562). การศึกษาสภาพและแนวทางการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดในภาคเหนือ. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม.
- พิมพ์ใจ พุ่มจตุรัส. (2562). การบริหารงานวิชาการของโรงเรียน สังกัดสำนักงาน ศึกษาธิการภาค 1. สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์.
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปราชญ์บุรี เขต 1. (2566). แผนพัฒนาการศึกษาขั้นพื้นฐาน (พ.ศ. 2566 – 2570) ของ สพป. ปราชญ์บุรี เขต 1. ปราชญ์บุรี: สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปราชญ์บุรี เขต 1.
- วนิดา ชัยอาษา. (2567). แนวทางการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในยุคฐานวิถีชีวิตใหม่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาบุรีรัมย์. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. มหาวิทยาลัยราชภัฏราชชนรินทร์.
- วรายุทธ์ โพธิ์ลา. (2566). การบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่มโรงเรียนสตึก 3 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- วรวิทย์สิน ไชยอัษฎาพร. (2565). การจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมทักษะในศตวรรษที่ 21. กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยราชภัฏจันทรเกษม.
- วารุณี ภาวรงค์. (2566). การพัฒนาแนวทางการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 2. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารและพัฒนาการศึกษา. มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- ศศินาถ สารีรักษ์. (2565). ปัญหาและแนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการของกลุ่มโรงเรียนปลวกแดง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 1. วิทยานิพนธ์การบริหารการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. คณะศึกษาศาสตร์: มหาวิทยาลัยบูรพา.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ. (2560). แผนการศึกษาแห่งชาติ. (2560-2579). กรุงเทพมหานคร: สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา.
- อมรรัตน์ ต้นเส้า. (2566). แนวทางการบริหารงานวิชาการของศูนย์ส่งเสริมการเรียนรู้ อำเภอกลุ่มชนกลุ่มน้ำอิง สังกัดสำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้จังหวัดเชียงราย. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย.

Gorton, R. D. (1983). School administration and supervision: Leadership challenges and Opportunities. 2nd ed.. Dubuque: Win C. Brown.

- Hoy, Wayne K. and Cecil G, Miskel. (2001). Educational Administration : Theory, Research and Practice. 6th ed. Mc Graw – Hill International Edition 2001.
- Heather Fry Steve Ketteridge and Stephanie Marshall, (2009). A Handbook for Teaching and Learning in Higher Education : Enhancing Academic Practice. 3rd ed. New York :Taylor & Francis.
- Lunenburg, F. C. and Ornstein, C. A. (2012). Educational Administration: Concepts & Practices. CA: Wadsworth Cengage Learning